

KARTA KURSU 2020-2021

Kierunek studiów: zarządzanie oświatą i organizacjami pozarządowymi

Forma prowadzenia: studia stacjonarne

Stopień: I

Rok: II

Semestr: IV

Nazwa	Socjologia wychowania i edukacji	
Nazwa w j. ang.	Sociology of Education	
Koordynator	dr hab. Liudmyła Kryvachuk	Zespół dydaktyczny
		dr hab. Liudmyła Kryvachuk
Punkcja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest:

zapoznanie studentów z zagadnieniami związanymi z problematyką wychowania i edukacji, aparatem pojęciowym, zakresem zainteresowań socjologii wychowania i edukacji. Przedstawienie klasycznych i współczesnych koncepcji wychowania. Omówienie teoretycznych podstaw wychowania, form, metod i środków wychowania; kwestii dotyczących edukacji dzieci i młodzieży, nierówności edukacyjnych. Poznanie procesów wychowania, socjalizacji i edukacji w warunkach zmiany społecznej, funkcjonowania podstawowych środowisk wychowawczych dzieci i młodzieży (rodziny, szkoły, grupy rówieśniczej).

Warunki wstępne:

Wiedza	Wiedza z zakresu podstaw filozofii, socjologii, psychologii społecznej, prawa oświatowego, komunikacji społecznej.
Umiejętności	Posługuje się terminologią powszechnie stosowaną w naukach społecznych i humanistycznych, dokonuje obserwacji wybranych procesów i zjawisk społecznych.
Kursy	Filozofia, socjologia, psychologia społeczna, prawo oświatowe, komunikacja społeczna.

Efekty kształcenia:

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W 01. Zna podstawowe relacje społeczne zachodzące w instytucjach związanych z wychowaniem i edukacją oraz zachodzące w nich procesy. Zna podstawowe filozoficzne, psychologiczne, socjologiczne koncepcje człowieka.	K_W02
	W 02. Formułuje i analizuje problemy badawcze, potrafi dobrać odpowiednie metody, techniki i narzędzia badawcze do ich rozwiązywania. Ma podstawową wiedzę o najważniejszych osiągnięciach w zakresie wychowania i edukacji.	K_W05

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U 01. Umie posługiwać się podstawowymi pojęciami właściwymi dla nauk o zarządzaniu w zakresie wychowania i edukacji, stosuje logiczne techniki argumentacji, działa i komunikuje się w środowisku polietnicznym i wielokulturowym.	K_U02
	U 02. Potrafi samodzielnie organizować pracę osobistą i w zespole, wykazuje gotowość do zespołowego wykonywania zadań w tym realizacji projektów społecznych niezależnie od stopnia ich skomplikowania.	K_U03

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K 01 Samodzielnie zdobywa wiedzę w zakresie wychowania i edukacji, pracuje w zespole, przyjmując role zarówno kierownika jak i wykonawcy projektu. Ponosi odpowiedzialność za efekt swojej pracy ze szczególnym uwzględnieniem zachowania kulturowego regionu, kraju i Europy.	K_K01

Organizacja											
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach									
		A		K		L		S		P	
Liczba godzin	15	15									

Opis metod prowadzenia zajęć:

Wykład, analiza literatury przedmiotu, dyskusja z zakresu problematyki wychowania i edukacji, prezentowanie projektu grupowego.

Formy sprawdzania efektów kształcenia:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W 01						x		x			x		
W 02						x		x			x		
U 01						x		x			x		
U 02						x		x			x		
K 01						x							

Kryteria oceny	Warunki zaliczenia kursu:
	Warunkiem zaliczenia kursu jest obecność na zajęciach, udział studenta w dyskusji na zajęciach, przygotowanie projektu grupowego z zakresu problematyki socjologii edukacji i wychowania. Kurs kończy się egzaminem.

Uwagi	

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Tematy wykładów

- Historia wychowania i edukacji: geneza i rozwój, podstawowe koncepcje wychowania.
- Socjologia wychowania a socjologia edukacji w systemie nauki o społeczeństwie.
- Teoretyczne podstawy wychowania. Formy, metody i środki wychowania.

- Wychowanie, socjalizacja i edukacja w warunkach zmiany społecznej.
- Edukacja dzieci i młodzieży: Wybrane wyzwania i obszary nierówności.
- Rodzina jako środowisko wychowawcze. Style wychowania.
- Dysfunkcjonalność i patologia wychowawcza.

Tematy ćwiczeń

- Podstawowe założenia socjologii wychowania i edukacji.
- Socjalizacja jako proces kształtowania człowieka w społeczeństwie.
- Szkoła jako instytucja wychowująca.
- Nowoczesne metody wychowawcze. Metoda Montessori.
- Rola grupy rówieśniczej jako środowiska wychowawczego.
- Internet w wychowaniu dzieci i młodzieży: szanse i zagrożenia.
- Samowychowanie. Aktywność samowychowawcza.

Wykaz literatury podstawowej:

- Chałasiński J., Społeczeństwo i wychowanie: socjologiczne zagadnienia szkolnictwa i wychowania w społeczeństwie współczesnym, Instytut Wydawniczy „Nasza Księgarnia”, Warszawa 1948, 431 s.
- Kot S., Historia wychowania. Od starożytnej Grecji do połowy wieku XVIII, T. 1, Wyd. 4, Wyd. Akademickie Żak, Warszawa 2010, 448 s.
- Kot S., Historia wychowania. Wychowanie nowoczesne: od połowy wieku XVIII do współczesności, T. 2, Wyd. Akademickie Żak, Warszawa 2010, 400 s.
- Kowalski S., Socjologia wychowania w zarysie, Wyd. 4, Wyd. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1986, 526 s.
- Łobocki M., Teoria wychowania w zarysie, Wyd. 7, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2010, 342 s.
- Szymański M.J. (red.), Krótkie wykłady z socjologii edukacji, Warszawa 2019.
- Woskowski J., Socjologia wychowania, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1983, 166 s.
- Znaniecki F., Socjologia wychowania, T. 1-2, Wyd. 3, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2001.
- Znaniecki F., Socjologia wychowania, Wychowujące społeczeństwo, T.1, skł. gł. Książnica-Atlas, Warszawa 1928, 312 s.

Wykaz literatury uzupełniającej:

- Allen D. M., Krytyczni, wymagający i dysfunkcyjni rodzice: jak wyznaczać granice i budować zdrowe relacje, tłum. Kasprzyk A., Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2020, 239 s.
- Cęcelek G., Nierówności ekonomiczne a szanse edukacyjne i bezpieczeństwo społeczne dzieci i młodzieży, Wyd. Difin, Warszawa 2020, 281 s.
- Chałasiński J., Wychowanie w domu obcym jako instytucja społeczna: studium z socjologii wychowania, Fiszer i Majewski: PIS, Poznań: 1928.
- Gromkowska-Melosik A., Gmerek T., Problemy nierówności społecznej w teorii i praktyce edukacyjnej, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2008, 272 s.
- Gromkowska-Melosik A., Szymański M.I. (red.), Nierówność i edukacja. Trajektorie sukcesu i marginalizacji, Poznań 2014.
- Kubiak-Szyborska E., Zając D. (red. nauk.), Teoria wychowania w okresie przemian, Wyd. Wers, Bydgoszcz 2008, 297 s.

- Montessori M., Dziecko w rodzinie, przekład L. Krolczuk-Wyganowska, red. nauk. polskiego wydania Sylwia Camarda, Wyd. Naukowe PWN we współpracy z Fundacją Villa Montessori, Warszawa 2020.
- Muchacka B. (red. nauk.), Rodzina w kontekście współczesnych problemów wychowania, Wyd. Naukowe Papieskiej Akademii Teologicznej, Kraków 2008, 422 s.
- Mielicka H., Socjologia wychowania: wybór tekstów, wstęp i oprac. Mielicka H., Wyd. Stachurski, Kielce 2000, 281 s.
- Szkoła polska od średniowiecza do XX wieku między tradycją a innowacją, pod red. Szybiak I., Fijałkowskiego A., Kamińskiej J. przy współpracy Buczek K.; Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2010, 468 s.
- Szymański M.I., Edukacyjne problemy współczesności. Kraków 2014.
- Szymański M.J., Studia i szkice z socjologii edukacji, Wyd.7, Wyd. Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa 2015, 202 s.
- Szymański M.J., Socjologia edukacji. Zarys problematyki, Kraków 2013, 218 s.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta):

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	40
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	–
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	20
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	20
Ogółem bilans czasu pracy		120
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4